

Edebi spor yazarlığının öncülerinden “İslam Çupı” ve spor yazarlığı üzerine bir çalışma

One of the first literary sports writer “Islam Cupi” and a study on sports authoring

Erol İlhan¹ Elçin Çelik²

Geliş Tarihi / Received Date: 01 / 09 / 2017

Kabul Tarihi / Accepted Date: 31 / 12 / 2017

Öz

Futbol, Dünya’da ve Türkiye’de 20. ve 21. yüzyılda kitleleri peşinden sürükleyen, spor alanını hegemonyası altına alan, her geçen gün gelişen yapısıyla küresel bir endüstri haline dönüşen çağın en önem verilen fenomenlerinden biridir. Medya, sporun (futbolun) kitlelere ulaşmasındaki başat unsurdur. Spor gazeteciliği ise, birbirinden beslenen iki olgunun birleştiği bir alandır. İnsanlar tarafından büyük ilgiyle takip edilen bu alan sayesinde, günümüzde spor gazeteciliği ve yazarlığı da gittikçe etkisini artırmaktadır. Buna rağmen ülkemizde özgün bir yazına sahip, yazılarında edebi bir dil kullanan, nezaket sahibi spor yazarı görmek neredeyse imkansızdır. Türkiye’de spor yazarlığının dilinin kabalaştığı, yalnızca tuttuğu takımın amigosu gibi davranan köşe sahiplerinin çoğaldığı, eski hakem, futbolcu, sanatçı vb. özellikleri nedeniyle spor (futbol) yazarı olarak adlandırılan kişilerin arttığı bir ortam dikkati çekmektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı, nezaket ve zarafet içeren edebi dille yazdığı yazılarıyla, eğretilemelerle dikkat çeken usta yazar İslam Çupı’nın üslubunu, hangi konu ve takımlar üzerine yoğunlaştığını ve yazıları çerçevesinde ülkemizde spor yazarlığının gelişim ve değişimini ortaya koymaktır. Aynı zamanda Çupı’nın yazıları ve tarzının hatırlanmasını sağlamak ve alana özgün bir çalışma sunabilmektir.

Anahtar sözcükler: Spor Yazarlığı, Spor Gazeteciliği, Futbol

Abstract

Football is one of the greatest phenomena in the world that has mass audiences in the 20th and 21st centuries in Turkey and world. Sports field under hegemony field each and every day is becoming a global industry with its developing structures. Sports (soccer), media is the dominant factor of reaching the audiences. On the other hand Sports journalism is a field that connected football and media together. Which is followed by the people who shows a great interest to this field (area). Recently sports journalism and sport reporters are increasingly gaining importance. Despite this, in our country, it is impossible to come across a sports reporter who has his unique writing skills. The fact that the sports journalism language in Turkey is rough, sports writers only they behaves like the amigoss of the team that they supports, because of our environment has many so called sport writers who are Former referee, football player and artist etc. For this reason, the purpose of this paper is to reveal the development and change of sports writings in our country in the context of the writings of the professional writer Mr. İslam Çupı, who draws attention to his literary style with courtesy and grace. At the same time, it is important to remember the writer’s writing style and to present a unique work in the study area.

Keywords: Sports Writers, Sports Press, Football

¹ Yrd.Doç.Dr., Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi, Ankara/Türkiye, erol@gazi.edu.tr

² Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi, Ankara/Türkiye, elcincelik@outlook.com

1. Giriş

Spor basını, konu ve içerik olarak tüm boyut ve yönleri ile sporu işleyen; spor etkinlikleri, organizasyonları, uygulayıcıları ile ilgili haber, olay ve olgulardan ilgili kitlesini haberdar eden, bunlarla ilgili spor basını çalışanlarınca hazırlanmış haber, bilgi, yorum, fotoğraf, grafik ve info-grafik gibi görsel malzemeler yayımlayan basın türüdür (Kaya,2000:233). Dünyada, on doku-zuncu yüzyılın başlarında kurallar uygulanarak yapılmaya başlanan modern spor dallarını ilgi ile izleyen seyircilerin, bu karşılaşmalar için yapılan eleştirileri öğrenmek üzere gazeteleri okumaya başlamasıyla birlikte spor konusunda bilgili yazarlara ihtiyaç duyulmuştur (Şahan, 2002:66).

Türk spor basınında profesyonel spor yazarlarının ortaya çıkması ise 1930 yılından sonra ger-çekleşmiştir. Özellikle gündelik gazeteler, spor haberlerini ve yorumlarını okuyucularına daha iyi aktarabilmek için kadrolarında salt sporla görevli profesyonel yazarlara da yer vermeye başladılar. Ayrıca bu yıllardan başlayarak gazeteler yurdun çeşitli yerlerinde de özel muhabir ve yazarlar görevlendirmeye başladılar. 1950’li yıllarda Türk basınında spor muhabiri ve yazarının sayısı git-tikçe artmıştır (Atalay, 1998:51).

Bu şekilde ortaya çıkan ve gelişen spor yazarlığı günümüz Türkiye’inde dört büyük takımın hegemonyasında ve neredeyse tamamen futbol odaklı yapılmaktadır. Bunun yanı sıra, spor ya-zarlığını gazetecilerden çok eski futbolcular, hakemler, sanatçılar vb. kişiler üstlenmektedir. Spor yazarlarının günümüzde; ciddiyet, doğruluk, tarafsızlık gibi ilkeleri göz ardı ettiği, asparagas ve sansasyonel haberler yaparak taraftarları şiddete yönlendirdiği, gerçek dışı haberlerle izleyici/okuyucularını yanılttığı konusunda çok fazla eleştiri gelmektedir. Spor gazeteciliği etik ilkelerin en fazla erozyona uğradığı alanlardan biri olarak gösterilmekte, medya spordan ziyade alanın po-püler isimlerinin hayatlarıyla ilgili haberler vererek sporu magazinleştirmektedir. İslam Çupi’nin; “*Yalan doğrunun önünde koşuyor artık, Bab-ı Ali’de... Mübalağa, kolaycılık, edebi üslup diye seçilen kötü ve yersiz kelimeler, karalamalar, günün birinde şimdilik adres şaşırması Bab-ı Ali’yi, gazeteciliğin özünü inkar etmiş, kanun ve prensipleri çiğnemiş, okunmaz bir kağıt yığınının dö-nüşürecekler*”¹ sözü günümüz spor gazeteciliğinin durumunu ortaya koymaktadır.

Çupi, vefatına kadar nezaket ve zarafet içeren edebi dille yazdığı yazılarıyla, eğretilmeleriyle dikkat çekmiş, spor yazarlarının neredeyse tamamının duayen olduğu konusunda hemfikir olduğu bir yazar olarak alandaki yerini almıştır. Bu bağlamda, çalışmada İslam Çupi’nin üslubunu, hangi konu ve takımlar üzerine yoğunlaştığını ve yazıları çerçevesinde ülkemizde spor yazarlığının ge-lişim ve değişimi ortaya konulmaya çalışılacaktır.

2. Spor yazarlığından futbol yazarlığına

Türk spor basınında profesyonel spor yazarlarının ortaya çıkması 1930 yılından sonra ger-çekleşmiştir. Özellikle gündelik gazeteler, spor haberlerini ve yorumlarını okuyucularına daha iyi aktarabilmek için kadrolarında salt sporla görevli profesyonel yazarlara da yer vermeye başladılar. Ayrıca bu yıllardan başlayarak gazeteler yurdun çeşitli yerlerinde de özel muhabir ve yazarlar görevlendirmeye başladılar. 1950’li yıllarda Türk basınında spor muhabiri ve yazarının sayısı git-tikçe artmıştır (Atalay, 1998:51). Günümüze gelindiğinde ise, spor gazeteciliği yerini futbol ga-zeteciliğine bırakmıştır. Bunu da spor medyasının ticari kaygılarına bağlayabiliriz. Çünkü, fut-bolu bir amaç olarak ele alan televizyon yayınlarının 1950’li yıllarda başlamasından günümüze

¹ gazetearsivi.milliyet.com.tr,1993

geldiğimiz bu süreçte haber verme amacı yerini büyük paralar kazanma aracına bırakmış durumdadır (Aktaş, 2012: 84).

1990’larda dünya sporda etkili ve güçlü bir sürece ticarileşmeye şahit olmuştur. Spor olayları ve etrafındaki katma değerler önemli bir ekonomi sektörüne dönüştü. Sporla ilgili endüstri kolları (spor malzemeleri, araçları, yiyecekler, medya v.b.) toplumlar için alışılmış, sıradan tüketim alanları haline geldi. Artık spor bazı pazarlar arasında kâr sağlayan bir köprüdür. Futbol dünyada en popüler spordur. Ayrıca; sadece bir spor dalı değildir, güçlü bir sportif-ekonomik yapıya sahip eğlence sektörüdür (Akkaya, 2008:5).

Bu yüzden baskı sayısı kaygısı yaşayan medya sektörü içinde spor yazarları, büyük bir endüstri durumuna gelen futbol endüstrisinden faydalanmak ve fazla sayıda okuyucunun ilgisine mazhar olmak için, abartılı manşetlerle, magazinsel içeriklerle yazılarında çoğunlukla futbola dair haberlere yer vermektedirler. Medya Takip Merkezi’nin yaptığı araştırmalara göre gazetelerin spor sayfalarında yer alan içeriğin %69,8’lik bir kısmının futbola ayrıldığı görülmüştür de aslında ülkede futbolun başlı başına ne kadar büyük bir arz-talep olgusuna sahip olduğunun kanıtıdır (Aktaş, 2012: 93). Spor denilince aklımıza atletizm, basketbol, voleybol, güreş, jimnastik, yüzme, boks, badminton, hentbol, binicilik, bisiklet ve daha fazlası gelmesi gerekirken, günümüzde çoğu insana hangi sporu izlemeyi seversiniz denildiğinde çoğunlukla futbol cevabı alınır.

Spor yazarlarının artık neredeyse futbol yazarına dönüşmesinin bir çok sebebi sayılabilir: Diğer branşların futbol gibi ekonomik geri dönüşlerinin olmaması, futbolun reyting ve tiraj getirmesi, eski hakem, futbolcu, kaleci ya da futbol adamlarının bildikleri tek branş olan futbol üzerine odaklanmaları, sporun diğer alanlarında uzmanlaşmış gazetecilerin bulunmaması, spor kültürünün ve salon sporlarının gelişmemesi, popülere yönelme vb. Bu durum, ülkemizde spor yazarlığının yerini futbol yazarlığına bırakmasıyla sonuçlanmakta, futbol diğer branşları hegemonyasına almaktadır.

Türkiye’de spor gazeteciliği 1985’li yıllara kadar gazetecilik orijinli kişiler tarafından icra edilmiş, verimli birliktelik -karşılıklı anlayış- mesleki dayanışma sergilenmiştir. TSYD’de bu birlikteliğin ürünü olarak 1964 yılında İstanbul’da tüm gazetelerin spor temsilcilerinin konsensüsü ile kurulmuştur. 1970’li yıllar ise spor gazetecilerinin duayenlerce “mesleğin altın yılları” diye anılmaktadır. 1990’lı yıllarda ise spor gazeteciliğinde eski profesyonel futbolcuların hakimiyetini görmek mümkündür. Futbolu bırakmış eski star futbolcular- taraftarların sevgilisi olmuşlardı- istihdam edilmiştir (Çakır, 2007:118).

Bu durum spor basınında niteliğin azalmasına neden olmuştur. Çupı bu durumu şöyle özetliyor: “Eskiden futbol yazarı gündüz oynanan maçı seyrederek gazetesine gelir, önüne bir kahve koyar, uzun uzun düşünür ve oya gibi işlenen bir maç yazısı veya keyifli kritikler yazardı. Şimdi geceleri telefon başında kopuk kopuk seyrettiği maçı aceleyle gelmiş hiçbir kelime terazisine sokulmayan kritiğini kaleme alıyor, o lezzetli ciddi bir öyküye benzeyen maç yazıları sizlere ömür hiç yazılmıyor. Spor sayfalarındaki kalitesizlik, fikir erozyonu, yazılardaki yozluk gözle görünür düzeye geldi.” (Çupı, Milliyet, 09 Ocak 2001).

Duayen spor yazarlarına bakıldığında alaylı olarak adlandırılan ve çoğunluğunun eski ünlü futbolcu ya da hakemlerden oluştuğu görülmektedir. Duayen spor yazarı denildiğinde ilk akla gelen isimler ise; Semşi Sılkım, Adnan Akın, Eşref Şefik, Halit Kıvanç, Halit Talayer, Tarık Bilgin, Samim Var, Tevfik Ünsi, Halit Talayer, Niyazi Sel, Namık Sevik, Doğan Koloğlu’dur(Sılkım, 2011:56,57).

3. Edebi spor yazarlığının öncülerinden "İslam Çupi"

İslam Çupi, 1932 yılında Arnavutluk'un başkenti Tiran'da Arnavut kralı Ahmet Zogu'nun başyaveri olan Allaman Çupi ile Nadiye Çupi çiftinin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Çupi ailesi Arnavut aristokrasisine mensup varlıklı ve soylu bir aileydi. Ama Enver Hoca ihtilalinin ardından Arnavutluk'taki rejim nedeniyle tüm mallarını bırakıp, 1940'larda hep birlikte Arnavutluk'tan Türkiye'ye göç etmişlerdir. Bir süre Galatasaray Lisesi'nde okuyan İslam Çupi, oradan Vefa Lisesi'ne geçmiştir ve 1951 yılında Vefa Lisesi'ni bitirmiş ve iş hayatına atılmıştır. Çalışma hayatına ilk önce halde, birtakım katiplikler yaparak başlamıştır. Bu durumdan Şemsi Sılkım(2011:372, 373) Bab-ı Ali Anılarım isimli kitabında, Çupi'nin sebze-meyve halinde kabızimal Mustafa Güngör'ün yanında katiplik yaptığı şeklinde bahsetmiş ve daha sonra Şehir gazetesinde kendisinin yanında muhabir olarak çalışmaya başladığını söylemiştir. Ayrıca Çupi'nin basının değerli isimlerinden biri haline geldiğini dile getirmiştir.

Şahide Yazıcıoğlu'nun, kendisi ile yaptığı ve 23 Nisan 2000'de Milliyet Gazetesi'nde yayınlanmış olan söyleşide, katiplik işinden sonra, Yeşilçam'da senaryo yazmaya başladığını söyleyen İslam Çupi, aynı söyleşide çok sevdiği gazeteciliğe başlamasını da "*O dönemlerde gazetede bir ilan gördüm; sınavla gazeteci alacaklardı. Ben de girdim. Müfit Duru diye bir yazı işleri müdürü vardı. Önümüze bir abajur koydu. 'Bunu yüz kelimeyle anlatın,' dedi. Sınavı kazandım.*" diyerek anlatmıştır. Ayrıca Babıali'de muhabirlik yapmadan spor yazarı olan tek insanın kendisi olduğunu da sözlerine eklemiştir. Böylece Çupi, 12 Nisan 1957 yılında Günlük Spor Gazetesi'nde muhabir olarak gazetecilik yaşamına başlamıştır. Daha sonra Son Havadis, Türkiye Spor, Yeni İstanbul, Akşam, Tercüman gibi gazetelerde çalışarak gazetecilik kariyerini devam ettirmiştir. Son olarak Milliyet gazetesinin spor müdürü Namık Sevik'in çağrısı üzerine 1981 yılında hayatının sonuna kadar çalışacağı Milliyet Gazetesi'ne geçerek burada "Pazarın Ertesi" isimli köşede yazılarını yazmaya başlamıştır.

Aynı zamanda futbola da gönül veren Çupi, bir dönem amatör olarak futbol oynamıştır. 1950'lerin ilk yarısının ünlü amatör takımı Çapa'da sürekli forma giyen Çupi, sol ayaklıydı. Hatta bir "efsaneye" göre Tercüman gibi bir gazetede çalışırken bile, Mao öldüğünde tek başına saygı duruşunda bulunacak kadar solcuydu.¹ Bir dönem TSYD Asbaşkanlığı görevini de yürüten Çupi, TGC üyesi ve basın şeref kartı sahibiydi. Ayrıca Fransızca da biliyordu. 44 yıllık gazetecilik yaşamında, başta Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ve Türkiye Spor Yazarları Derneği olmak üzere birçok kurumdan 26 ödül aldı.

Zekası, özgün Türkçesi ve benzetmeleriyle spor yazarlığını saygın bir meslek haline getirdi ve bir ekol oluşmasını sağladı. Tutkulu bir Fenerbahçe aşığı olması Çupi'nin yazarlığına renk katmış, kendisi de futbol sahalarından geldiği için yazıları hep gerçekçi olmuştur (Der: Karacasu, Yıldırım, 2009:2).

Spor yazarlığının yanı sıra serbest yazıları da bulunan İslam Çupi, "*Ben gazetecilikte her türlü yazım serseriliğini, her türlü branş hercailliğini tattım uzun, uzun. Bu meslek bana çok para getirmede ama, kendi başıma buyruk yaşayacağım bir hayat saati getirdi, kalabalıklar yığı etrafıma, hem ölmüş, hem yaşayan. Vücudumda büyük yorgunluklar, ruhumda kocaman kanıksamalar var, artık.*"(Moray, 2002:9) diyerek gazeteciliğin kendisinde bıraktığı izleri samimi olarak dile getirmiştir.

¹ <http://kafcamus.blogspot.com.tr/2012/02/sporun-balzacini-anmak.html>

İlhan, E., Çelik, E. (2018). Edebi spor yazarlığının öncülerinden “İslam Çupı” ve spor yazarlığı üzerine bir çalışma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(1), 96-109.

"Gazetecinin iyisi evli olmaz... Çünkü gazetecinin bohem yaşantısı olmalı. Böyle olunca da evlilik yürümüyor. Bence iyi gazeteci evlenmemeli..."¹ diyen İslam Çupı, evli ve Deniz isminde bir kız çocuk babasıydı. Ayrıca Sanem isminde bir de torun sahibiydi. Eşi Ayşe Çupı, İslam Çupı ile tanışmalarını şu cümlelerle anlatmıştır;

"Bir arkadaşım ünlü basketbolcu Baba Yavuz'la flört ediyordu. Onunla tanışmamı istedi. An-neme yalan söyleyerek izin aldım ve birlikte Florya'ya Güneş Plajı'na gittik. Baba Yavuz yanında Çupı'yle geldi. Birlikte saatlerce oturduk, akşam yemek yemeden ayrılmamızı istemedi. Meğerse ilk görüşte bana aşık olmuş!"²

İslam Çupı ise eşi Ayşe Hanım ile tanışmalarını; "68 yılında evlendim. Eşimle Florya belediye plajında tanıştık. O bir grup kız arkadaşıyla denizde yüzüyordu. O yüzden kızıma Deniz adını koydum. Bir süre dolaştıktan sonra izdivaç yaptık."³ şeklinde anlatmıştır. Çupı, 1995 yılında "Hey Gidi İstanbul" isimli bir kitap yazmıştır. Ayrıca vefatından sonra yazılarının derlendiği "Futbolun Ölümü" ve "Olaylar, Sağ Bekin Lahana Dolmasını Yemesiyle Başladı" isimli kitaplar yayımlanmıştır.⁴

Fenerbahçe taraftarlığı, okullardaki çalışkan öğrenci olarak geçen ve yavaşça içinde uç veren edebiyat sevgisiyle büyük maçlardan önce yanına Steinbeck Cawdell İstrati gibi yazarların çevirilerini alıp, sessiz sedasız tribünün en tenha köşesine çekilen Çupı, "herkes maç öncesi kıyametlerin taşkını başlığını yaparken, ben romandan olma bir suskun heykel diye, saate ve kireçlenmekte olan boş sahaya bakardım, arada sırada" ifadesiyle özgünlüğünü ortaya koyar.

"Bana hayatım boyunca "iyi ki olmuşum" dedirtecek Kanarya'cılığım, daha sonra yaşamıma futbolda bulunmaz bir insan ve olay müzesi açacak ama Fenerbahçeliliğim hiçbir zaman sokağa taşan bir gerilla figürü olmak yerine, ulumlu sukut yemiş bir portre şeklinde vücuduma asılacaktı." diyen Çupı kendisi gibi temiz, düzgün, efendi taraftar imajını tüm taraftarlarda görmek istemiştir. Ona göre taraftar taşkınlık yapmadan, etrafına ve takımına zarar vermeden sakin ve düzgün bir şekilde takımını desteklemeliydi. Fenerbahçe taraftarından da diğer tüm takımların taraftarında görmeyi arzuladığı bir sukuttu bu.

Ömrü yazmakla geçen ve yazılarına hiç ara vermeyen Çupı son zamanlarda çok hastaydı. Yazamadığı on beş gün içinde iyileşmek için International Hospital'da kalmıştır. Bu hastalık yüzünden doktorunun uyarısı üzerine yazı yazarken dudaklarından eksik etmediği sigarasını bırakmak zorunda kalmış ve bu olay Çupı'nin oldukça zoruna gitmiştir. Bu yüzden aynı yazısında "Ben içimdeki "kelime ateşlerimi" bundan sonra ne ile yakacağım?" diye okuyucusuna, belki de en çok kendisine sormuştur. Hastane de kaldığı süre zarfında tüm Milliyet gazetesi ve Bab-ı Ali'deki dostları, arkadaşları okurları Çupı'ye büyük destek vermişlerdir.

26 Mayıs 1998 tarihinde tekrar rahatsızlandığı için köşesine yazamayan İslam Çupı, 27 Temmuz 1998 tarihinde "Nerede Kaldım" diyerek rahatsızlığı nedeniyle ara vermek zorunda kaldığı Pazarın Ertesi köşesine tekrar yazabilmiştir. 17 Ekim 2000 yılında Fenerbahçe'nin altı yıldır göremediği şampiyonluğundan yakınırken aynı zamanda kendisinin de altı yıl önce fazla sigara severliğinden dolayı şah damarlarının ikisinin birden tıkanıp beynine kan gitmemesi sonucu felç olduğundan bahsetmiştir. Ayrıca aralıklarla olay tekrarlayınca kendisinde önemli derecede bir

¹ <https://bianet.org/bianet/print/664-spor-basininin-yasayan-efsanesiydi> 13.01.2016

² <http://fourfourtwo.com.tr/2013/02/06/ben-seninle-dogdum-seninle-olecegim> 03.12.2015

³ Milliyet Gazetesi, 23 Nisan 2000, Şahide Yazıcıoğlu ile Söyleşisi

⁴ <http://www.milliyet.com.tr/islam-cupi> Erişim Tarihi: 04.02.2016

yürüme noksanlığı meydana geldiğini söylemiştir. Hatta gazeteye arabayla gidip geldiği gibi, "başka hiçbir yere adımlarım beni götürmüyor" demiştir. 21 Ocak 2001 tarihinde talihsiz bir kaza sonucunda evinin merdivenlerinden düşerek yaralanmıştır. Duaların ve bekleyişlerin ardından, 44 yılını gazeteciliğe adanmış Çupi, tedavi görmekte olduğu İstanbul Tıp Fakültesi'nde "ani kalp durması" sonucunda 06 Şubat 2001 tarihinde hayata gözlerini yumdu.

4. İslam Çupi'ye göre spor yazarlığı ve spor gazeteciliği

"Kalemler yel değirmeni değildir, kuvvetli yel nereden çıktı ise, oraya dönüp yazan alet kalem değildir, macun fırladığıdır ancak..." diyen İslam Çupi, spor basınının ve yazarlığının eski halinden eser kalmadığını söyler. Spor yazarlığının gazetecilik dışındaki kişiler tarafından icra edildiğini ve spor yazarlarının şimdilerde bir spor karşılaşmasını okuyucuya aktarırken, önemsemenden üstünkörü ve olayları yerinde inceleme yapmadan, telefon başında yazmalarından dem vurur. Yazarların gerekli özeni göstermemelerinden de çoğu kez yazılarında yakınmıştır.

Çupi spor gazetecilerinin eski durumunu; "O tarihlerde ne çalışma itibar ve güvencesi vardı, ne de onları yasal olarak çalıştırdıkları işyerine bağlayan mukavelesi...Ceplerinde ne yasallaşmış bir kimlik kartı vardı, ne de görevlerini doğru dürüst yapabilecekleri her türlü konfora sahip bir basın tribünleri... İçlerinden çok sivrilmişler, kalemi durmuş oturmuşlar varsa, onlara yazı işleri müdürü tarafından bölgeden alınan açık tribün taksit biletlerinden birisi koçandan yırtılıp verilir, futbol maçları o kıyamet yağmurda, o acımasız kışta salkım sucuk bir halde notlar alınıp yazılırdı." (Milliyet, 03 Ocak 1995) sözleriyle dile getirmiştir.

Spor gazeteciliğinin sığılığında da bahsetmiş ve 4 büyük takım olarak anılan Beşiktaş, Galatasaray, Trabzonspor ve Fenerbahçe ile sınırlı futbol haberleri dışında spor basınında diğer spor branşlarının yer bulamadığını "Türk basınındaki 4 büyük futbol takımının top hegemonyası yanında, basketbol voleybol ve güreş "sayfa yaması" olarak arada sırada kullanılmakta, diğer branşlar ise gazetelere verilen "küçük ilanlar" itibarı görmektedir...." (Milliyet, 18 Temmuz 1995) diyerek eleştirmiştir.

İslam Çupi "Ben 1957 yılında "günlük spor" gazetesinde o zamanki ölçülerle çok beğenilen "spor sahasının kulislerinden" köşesi ile TED'in uluslararası tenis turnuvasını yazarken, Divan Oteli'nin yanında olan tesislerine arkasındaki ecnebi dispanserinin ağaç ve sık taflanlarından kaçak girer, şampiyona ile ilgili notları helada tutardım, hep..." (Milliyet, 03 Ocak 1995) diyerek eski yıllarda gazeteciliğin çok zor şartlar altında icra edildiğini kendisinden örnekleyerek anlatmıştır.

Çupi'ye göre; gazetecilik mesleğinde kendisi de dahil, son yıllarda spor gazeteciliğini profesyonel olarak yapanlarda, hatırı sayılır bir "verim" düşüklüğü gözlemlenmektedir. Ona göre, "Ne foto muhabiri eskiden olduğu kadar görüntü önünde titizdir, ne spor muhabiri olaylar karşısında "ince eleyip sık dokuyan" bir ayırmacı... Magazin ve röportajın peşine düşenler, başlangıç ve bitim senaryosunun nasıl kurulacağına eski günlerde olduğu kadar kafa yormamakta, her türlü spor olayını kaleme alan yazarlar, belki de uzun tarihsel yorgunluktan olacak, eskisi kadar ayırtıcıları güzelleyip metne şiirsellik ve düşsellik katmamaktadır." ¹

Kendi gazeteciliğinden ise şu şekilde bahseder Çupi; "1993 yılı biterken, benim de meslekteki 36. yılım bitecek. Bu 36 yıl içinde spor gazeteciliğinin düşselliğinden hamallığına kadar nesi

¹ Milliyet arşiv 18.07.1995 tarihli yazısı

İlhan, E., Çelik, E. (2018). Edebi spor yazarlığının öncülerinden “İslam Çupı” ve spor yazarlığı üzerine bir çalışma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(1), 96-109.

varsa, yaptım hepsini. Muhabirlik, röportajcılık, yazarlık... Onlar da yetmedi. Sayfa çizdim, servis yönettim, mizanpaj denen gazete vitrinlerinin bir yığın yıl, haber başlık fotoğraf dekoratörlüğü görevini üstlendim. Hiç yalan olmadı çalıştığım gazetelerde... Yalanın meslekte bir kara başarı, haberde gerçek dışına çıkışın primleştirilmesi diye bir açığözlülük yıllar yılı hiç uç vermedi, Bab-ı Ali’de... 36 yılda bine yakın maç yazısı ve kritiğimde, yine o sayıya yakın röportaj ve haberimde, ne yalan oldu, ne gerçeğin dışına düşmüş bir mübalağa, ne de kişilik haklarının üstünü karalayan bir tecavüz...”

5. Yöntem

İslam Çupı’nın Milliyet gazetesinde (07.01.1992- 16.01.2001) yazdığı köşe yazıları (450 adet) orijinal metinlere ulaşılarak incelenmiştir. Çupı’nın köşe yazıları; konuları ve yazınsal içeriği ile ilgili incelemeye tabi tutulmuştur. Çalışmada Çupı’nın yazıları içerik çözümlemesi (Konulaştırma ve Sayısallaştırma) yöntemi ile analiz edilmiştir. Berelson’a göre içerik çözümlemesi, açık bir iletişimin görünen içeriğinin nesnel, sistemli ve nicel olarak betimlendiği bir araştırma tekniğidir (Berelson, 1952: 18).

6. Bulgular

Çalışma örneklemini olarak İslam Çupı’nın Milliyet gazetesinde belli tarih aralığında (07.01.1992- 16.01.2001) yazdığı köşe yazıları (450 adet) orijinal metinlere ulaşılarak incelenmiştir ve yazıları 20 kategoriye ayrılmıştır. Bununla ilgili sayısal bilgilere ulaşılarak, bu bilgiler yorumlanmıştır.

Tablo 1. İslam Çupı yazılarının kategorileri

1.Anadolu takımlarına ait yazıları	11.Futbol
2.Beşiktaş’a ait yazıları	12.TFF, FİFA,UEFA
3.Fenerbahçe’ye ait yazıları	13.Futbolcularla ilgili yazılar
4.Galatasaray’a ait yazıları	14.Hakem
5.GS-FB-BJK-TS	15.Teknik Direktörler ve Başkanlar
6.Diğer ülke takımları ve futbolcuları	16.Genel eleştiri yazıları
7.Futbol dışındaki spor dalları ve sporcuları ile ilgili yazıları	17.Hayatı ve anıları ile ilgili yazıları
8.Milli takım	18.İstanbul ile ilgili yazıları
9.Taraftar	19.Serbest yazıları
10.Spor medyası	20.Vefat ile ilgili yazıları

Kategorilere ayrılan bu yazılar incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara varılmıştır;

Tablo 2. Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş ile ilgili yazıları

	Olumlu	Öneri	Eleştiri	Toplam
Fenerbahçe	14	19	47	80
Beşiktaş	4	6	10	20
Galatasaray	9	1	9	19

Fenerbahçe Spor Kulübü ile ilgili 80 yazı yazmıştır. Bu yazılardan 14’ü olumlu, 19’u öneri ve 47’si eleştiri şeklindedir. Beşiktaş Jimnastik Kulübü ile ilgili 20 yazı yazmıştır. Bu yazılardan 4’ü olumlu, 6’sı öneri ve 10’u eleştiri şeklindedir. Galatasaray Spor kulübü ile ilgili 19 yazı yazmıştır. Bu yazılardan 9’u olumlu 1’i öneri ve 9’u eleştiri şeklindedir.

İlhan, E., Çelik, E. (2018). One of the first literary sports writer “İslam Cupi” and a study on sports authoring. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(1), 96-109.

Tablo 3. Anadolu Takımları ile ilgili yazıları

	Anadolu Takımları ile İlgili Yazdığı Yazılar
Vefa	1
Göztepe	1
Konyaspor	1
Trabzonspor	2
İstanbulspor	2
Bursaspor	1
Anadolu takımları ile ilgili genel yazı	1
Toplam	9

Anadolu takımları ile ilgili 9 yazı kaleme almıştır. Bu takımlardan 1’i Göztepe, 1’i Bursaspor, 1’i Vefa, 1’i Konyaspor, 2’si Trabzonspor ve 2’si İstanbulspor ile ilgiliyken 1’i de bu konu ile ilgili genel bir yazısıdır.

Tablo 4. Futbolcularla ilgili yazıları

	Fenerbahçe	Galatasaray	Beşiktaş	Diğer
Sergen Yalçın	-	-	6	-
Metin Oktay	-	-	3	-
Fevzi Tuncay	-	-	1	-
Murat Yakın	2	-	-	-
Rüştü Reçber	3	-	-	-
Rıdvan Dilmen	3	-	-	-
Elvir Balic	1	-	-	-
Tanju Çolak	-	2	-	-
Hakan Şükür	-	7	-	-
Okan Buruk	-	1	-	-
Suat Kaya	-	1	-	-
	-	-	-	4
TOPLAM	11	11	10	4

Bu kategoride futbolcular isim olarak özdeşikleri ve anıldıkları takımlar göz önünde bulundurularak sınıflandırılmıştır. Buna göre yazarın, ismi Fenerbahçe ile anılan futbolcular ile ilgili 11, ismi Galatasaraylı ile anılan futbolcular ile ilgili 11 ve ismi Beşiktaş ile anılan futbolcular ile ilgili 10 yazı kaleme aldığı görülmektedir. Ayrıca futbolcularla ilgili yazılarının toplandığı bu kategoride Türk Futbol Kulüplerinde oynamış futbolcular sınıflandırılmıştır. Bunun dışında yazar, diğer ülke takımları ve oyuncularını ile ilgili toplam 13 yazı yazmıştır.

Tablo 5. Futbol dışındaki spor dalları ve sporcuları ile ilgili yazıları

At Yarışı	1	Araba Yarışı	1
Atletizm	2	Su Topu	1
Basketbol	5	Tenis	3
Camel Trophy	1	Voleybol	1
Güreş	8	Yüzme	1
Halter	2	Diğer	3
Olimpiyat	5	Toplam	34

Futbol dışındaki spor dalları ve sporcuları ile ilgili olarak 34 yazı kaleme almıştır.

Tablo 6. Spor medyası ile ilgili yazıları

Futbol ve Televizyon	12
Spor Yazarlığı, TSYD	14
Toplam	26

İlhan, E., Çelik, E. (2018). Edebi spor yazarlığının öncülerinden “İslam Çupı” ve spor yazarlığı üzerine bir çalışma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(1), 96-109.

Spor medyası hakkında toplamda 26 yazı kaleme almıştır. Bunların 12’si futbolun televizyon ile ilişkisi hakkında iken 14’ü spor gazeteciliği ve yazarlığı ile ilgilidir. Bu yazıların içeriği incelendiğinde ise yazıların çoğunluğunda yazar, spor medyasını eleştirmiştir.

“Spor sayfalarının 30-40 yıl önceki tüm tutarlılık ve saygınlığını kaybedip, özellikle son 5-6 365 günlük bir dönem içinde Bab-ı Ali’den çıkıp bir palavra yokuşuna turmanması, bu mesleğin geleceklere için en ciddi tehlikedir.” (28.06.1994, Yalan’ın Hurufatı)

“40 yıl önce bir dış haberi “tüm iletişim imkânsızlıklarına rağmen” dünkü Bab-ı Ali alıyor, bu günkü İkitelli alamıyorsa, eskiden “gazeteci” vardı binaların içinde, bugün ise mesleğin “tüylerini” bile taramayı bilmeyen gençler...” (25.03.1997, İki takım gazete ve Şenes Erzik)

“40 yıl önce sineğin gözündeki rimeli o ilkel makinalarla görüntü haline getiren o kuşağın ustalarına karşılık, bugünkü foto muhabirleri bir frikik golünün en basit görüntüsü veya oyun golünün en kaba eskizlerini sayfaya asamıyorlar.” (24.09.1996, Gazete Hikayesi)

“Ben de dahil, son 15 yıldır spor gazeteciliğini profesyonel olarak yapanlarda, hatırı sayılır bir “verim” düşüklüğü gözlemlemekteyim. Ne foto muhabiri eskiden olduğu kadar görüntü önünde titizdir, ne spor muhabiri olaylar karşısında “ince eleyip sık dokuyan” bir ayırmacı...”(18.07.1995, Spor Gazeteciliği ve Yarınlarımız)

“Yalan doğrunun önünde koşuyor artık, Bab-ı Ali’de Mübalağa, kolaycılık, edebi üslup diye seçilen kötü ve yersiz kelimeler, kişi haklarına tecavüz anlamına varan lügat çuvaldızları, tenkit boyutlarında erişilen çirkin karalamalar, günün birinde şimdilik adres şaşırılmış Bab-ı Ali’yi, gazeteciliğin özünü inkar etmiş, kanun ve prensipleri çiğnemiş, okunmaz bir kağıt yığınına dönüştürecekler.” (16.11.1993, Boş Kağıdı İyi Kullanmak).

Spor medyası ile ilgili yazdığı yazıların içeriği incelendiğinde, yazarın spor basınının bugün geldiği durumdan rahatsız olduğunu, spor gazeteciliğinin günümüzde erozyona uğradığını, yalanın spor basınına esir aldığını, edebi üslubun bittiğini ve sektörün bu işi bilmeyen herkes tarafından işgal edildiğini eleştiren yazılar yazdığını görürüz.

Tablo 7. Teknik Direktör ve Başkanlar ile ilgili yazıları

Fenerbahçe	15
Galatasaray	3
Beşiktaş	8
Milli Takım	6
TFF	2
Diğer	4
Genel	3
Toplam	41

Bunların dışındaki kategorilere bakıldığında;

Milli Takım ile ilgili 27, TFF, FIFA ve UEFA ile ilgili 21, Taraftarlar ve taraftarlık ile ilgili 13, Hakemler ile ilgili 6, Kendi hayatı ve anıları ile ilgili 13, İstanbul ile ilgili 16, Futbol ile ilgili 10, Vefatlar ile ilgili 11 yazı kaleme almıştır. Ayrıca 6 adet serbest yazısı ve futbol, futbolculuk, dört büyük futbol takımı, Türkiye ve benzeri konularda ayrıca başka konular ile ilgili karışık olarak 37 adet eleştiriye yakın yazı kaleme aldığı gözlemlenmiştir.

Tüm bu gözlemlerden sonra, futbol branşındaki haber ve yorumlarına bakıldığında yazarın, üç büyükler olarak adlandırılan futbol kulüpleri Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş üzerine yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Üç büyük kulüp arasında ise hakkında en fazla yazı yazdığı kulüp Fenerbahçe'dir. Fenerbahçe ile ilgili olumlu ve takımı övücü yazılarından ziyade kulübü eleştirdiği yazıları fazladır. Aynı zamanda hem Fenerbahçe kategorisinde hem de diğer bazı kategorilerdeki yazı içeriklerinin hep Fenerbahçe ile ilgili olması sebebiyle yazarın Fenerbahçe'ye daha fazla önem verdiğini söylemek mümkündür. Beşiktaş ve Galatasaray Kulüplerine yazılarında hemen hemen aynı derecede yer ayırırken Anadolu takımlarını fazlasıyla geri plana attığını söylemek mümkündür. Ayrıca incelenen 450 adet köşe yazısının içinde, spor dalları içerisinde en fazla futbol ve futbolcular ile ilgili yazı yazarken, diğer spor branşları ve sporcuları ile ilgili daha az yazı kaleme aldığı tespit edilmiştir.

Aynı şekilde Teknik direktörler ve Başkanlar kategorisine bakıldığında da yine en çok Fenerbahçe Kulübüne ait isimlerle ilgili yazı kaleme aldığı görülmektedir. Spor Medyası ile ilgili kategoride ise, spor yazarlığının eskiye göre daha farklı bir hal aldığını, eski spor yazarlığının kalmadığını ve yeni yazarların çalışma şartlarının daha iyi olduğuna yönelik yazılar kaleme alırken, gazetecilik mesleği dışından spor yazarlığına geçiş yapan kişileri olumsuz olarak karşıladığı gözlemlenmiştir. Bunların dışında futbol maçlarının televizyonlara satılmasını ve şifreli kanallarda verilmesini ciddi şekilde eleştirdiği görülmüştür.

450 adet köşe yazısının tek tek incelenmesi ve okunması sonucunda yazarın yazılarını övgü ve tavsiyeden çok eleştirel olarak yazdığı görülmektedir. Eleştirel yazılarını sadece futbol kulüpleri ile kısıtlamamış her alandan, her mevkiden, her yöreden kişileri ve kurumları korkusuzca eleştirel anlamda kaleme almıştır. Bunun dışında anıları, İstanbul, futbol, futbolcular ve spor medyası ile ilgili yazdığı tüm yazılarında eskiye dair güzelliklerin, sevgi, saygı ve anlayışın kalmadığını sıkça dile getirdiğini söylemek mümkündür. Ayrıca bu inceleme sonucunda yazarın yazılarını akıcı ve edebi bir dil ile yazdığı gözlemlenmiştir. Yazarın edebi bir üsluba sahip olduğu hemen bütün yazılarında gözlemlenmiştir.

Yazarın edebi üsluba sahip olduğunu aşağıdaki örneklerde de görmek mümkündür.

"Çocuk yığınlar, delikanlılar ve orta yaşlılar en temiz elbiselerini giyerek tramvaya adabını yanına alarak biner, maç Kadıköy'de ise vapur kullanılır, polissiz arama taramasız stada girilir ve İstanbul terbiyesinin hakim olduğu bir sessizlikte maç seyredilir, oyuncular alkışlanır, oyun bittiğinde bir İstanbullu olarak o futbol mabedinden çıkılır ve semtlere geri gidilirdi. Ne küfür bulutları İstanbul'un üstünü kaplar, ne polis teşkilatı görev yapmaktan bezir, ne stat önleri ve civarında yaralanmalar ve kan görülürdü." (Milliyet, 02 Ocak 2001, Dünkü Futbol Bugünkü Futbol).

"Büyümekte olan İstanbul nesli, ne gecekondular bahçeli ev ayrımı yüzünden bir "mekandan olma kan davası" kini güder, ne birahane kendi kavgacı ve kabadayı ruhunu ortaya çıkararak için bira ve votkadan cesaret fırtları alır, ne de kahvede kulüp rekabetini tartışırken canavarlaşmış, ötekinin hayatına kastedecek şekilde okey istakalarını öldürücü bir silah olarak kullanırdı." (Milliyet, 21 Aralık 1993, Önce İstanbul'u Sonra Seyirciyi Kaybettik)

"Onyediyi yaşını silmek üzere idi, çocuk nüfus kağıdında... İstanbul'un çeşitli semt sahalarda futbol denen ortak oyun endüstrisi, idarecisi simsarı boy boy marifetli çocukları ile, müşterisi ve hayranı bol bir atlı karınca gibi dönerken, O'nun vücut ve ailesine, "iyi futbolcusun" diyen hiçbir mucit el dönmemişti, henüz..." (Milliyet, 29 Aralık 1992, Bir Yıl Sonu Hikayesi)

İlhan, E., Çelik, E. (2018). Edebi spor yazarlığının öncülerinden “İslam Çupı” ve spor yazarlığı üzerine bir çalışma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(1), 96-109.

“Daha iyi yaşamak” yorumu bununla kalmaz, kıyafet diye modanın hiç onaylamadığı “bir renk ve kup kargaşası” üstünde terzilik eder, “her türlü melanetin” kimildadığı bir gece hayatı başlar ve bu saatlere gazino neonları ile defilelerin “üçüncü sınıf” diye yazdığı bir kız eşlik eder.” (Milliyet, 21 Ocak 1997, Donu düşük futbolcular)

“Bu ilim yuvalarının kapıları “kuzeyden kırmızı fırtına geliyor” şeklinde, kafaları salamura ile ıslanmış meteorolojistler tarafından kapatılmasa idi, Türkiye şehir kasaba ve köy dengelerini, Türkiye kaliteli insan okkalarını yurt geneline daha ağırlığı hissedilen bir gramajda oturturdu. O zaman çığ altından kalan köyler, en masum su taşınması önünde yok olan yerleşim birimleri, 1993 tarihli gazetelerin tepelerinde iri puntolarla manşet olmaz, bu irili büyüklü ikamet birimleri gerek alt ve gerekse üst yapıları ile, en küçük doğa öfkesi karşısında tren rayına oturtulmuş domates gibi, salçası bile kazınmayan bir ürün haline gelmezdi.” (Milliyet, 11 Mayıs 1993, Orda Bir Mektep Var...Uzakta...).

Bu örnekler, Çupı'nın benzetmeden başlayarak eğretilen her türünü, yalnız futbol anlatırken değil, yaşamın içindeki diğer sahnelerde de çok canlı ve güçlü anlatabildiğini göstermektedir (Özünlü , 2013: 227-252).

7.Tartışma ve sonuç

İslam Çupı'nın üç büyükler olarak ifade edilen Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş Kulüplerine köşe yazılarında daha fazla yer verdiği, Anadolu takımları hakkında yeterli düzeyde yazı yazmadığı tespit edilmiştir. Üç büyük kulüp arasında en fazla Fenerbahçe ile ilgili yazı yazdığı görülmüş, futbol dışındaki spor dallarına kendisine ayrılan köşede fazla yer vermediği tespit edilmiştir. Çupı'nın de diğer yazarlar gibi spor yazarlığından futbol yazarlığına yönelmiş olduğunu ve üç büyükler denilen Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş ekseninde sıkışıp kaldığını söylemek yanlış olmaz.

Yazarın yazılarında eleştirel bir yaklaşım sergilediği gözlemlenmiştir. Genel takım eleştirileri dışında daha çok kişi ya da şahıslar hakkında eleştirel yazılar yazdığı tespit edilmiştir. Gördüğü yanlışları bakış açısına göre yorumlamış ve ilgili kişi ve kurumları eleştirmiş ve önerilerde bulunmuştur. Bu eleştiriler yalnızca diğer kulüp ve yöneticilerine yönelik değil kendisinin açık açık desteklediği kulüp ve yöneticilere de yönelik olmuştur. Bu yüzden Çupı'nın eleştirel bir bakış açısına sahip olduğunu ve eleştirilerin de tarafsız olduğunu söylemek mümkündür.

Ayrıca 450 adet köşe yazısının tek tek incelenmesinde tespit edilen ve örneklerde de görüldüğü gibi yazarın yazılarında edebi bir dil kullandığı ortaya çıkmıştır. Yazarın kullandığı betimlemeler futbola ya da spora ilgisi olmayan herhangi bir kişiyi bile yazıya çekerek okuma istediği sağlamaktadır. Bu da alanla ilgili anlatmak istediklerini tek düze sıkıcı bir yazı dili ile anlatmak yerine betimlemelerle süslemesinden kaynaklanmaktadır. Okuyucuya basit cümlelerle kurulu sıkıcı bir köşe yazısı değil sanki kısa bir öykü sunmaktadır. Aynı zamanda İslam Çupı birçok yazısında okuyucusu ile dertleşmiş, sıkıntılarını paylaşmıştır. Hastalığından, çocukluğundan, eskiye özleminden bahsetmiş, üzüntülerini ve anılarını paylaşmıştır. Kısacası yüreğini okuyucusuna açmıştır. Bu da yazarın samimiyetini ve okuyucusuyla olan gelişmiş ve yakın diyalogunu ortaya koymaktadır.

Yine yazarın örnek olarak verdiğimiz yazılarından ve içerik analizi sonucunda spor basını ve yazarlığına ayırdığını tespit ettiğimiz 26 adet yazısından yola çıkarak, günümüzdeki çoğu spor

yazarında eski özveri ve üslubun bulunmadığını söylemek mümkündür. Ülkemizde spor yazarlığının dili her geçen gün kabalaşmakta, sokak dili yazılara hakim olmaktadır. Çupi'nin "her sı-nıftan insanın" cirit ve kalemle dolaştığı sabit olan bu "Babil kulesi" diye tanımladığı gibi eski hakem, futbolcu, sanatçı vb. özellikleri nedeniyle spor yazarı olarak adlandırılan kişilerin sayısı her geçen gün artmakta, yazma yeteneği olmayan kişiler köşe sahibi olmaktadır. Spor yazarları yazılarında etik ilkeleri yeterince dikkate almamaktadırlar. Yine Çupi'nin "Gazetelerin spor say-faları ile o kağıt santimetre karelerine haber fotoğraf araştırma ve inceleme konusu olarak giren, "olaylar ve insanlar" galerisinde; ne 40 yıl önceki tutarlılık kaldı, ne doğruya sadakat, ne de taraflar arasındaki içtenlik ve karşılıklı sevgi ve saygı" cümlesinden spor gazeteciliğinde eski özenin ve anlayışın kalmadığını ayrıca etik ilkelerin yeterince dikkate alınmadığını çıkarabiliriz. Aynı şekilde İslam Çupi, yine bir yazısında mübalağa, kolaycılık, edebi üslup diye seçilen kötü ve yersiz kelimelerin Bab-ı Ali'yi işgal ettiğini söyleyerek artık spor yazarlığında edebi üsluptan eser kalmadığına dikkat çekmektedir.

Tüm bunların ışığında, İslam Çupi spor yazarlığı alanında bugüne kadar yetişmiş iyi bir üsluba sahip özgün ve unutulmaz bir yazardır. Başarılı gazeteciliği, üstün yazını ve yeri doldurulamaya-cak bir yazar olarak hem zihinlerde hem de gönüllerde kendisine yer bulmuştur. Özünü'ye (2013: 227-252) göre de Çupi'ye özgü betimlemeler, tanımlamalar ve eğretilmeler konunun anlatımına renk getirmektedir. Futbol oyunu spor yazınımda hiç bu denli ilgi çekici, hiç bu kadar yazınsal, hiç bu ölçüde yerli yerine oturan renkli dil kullanımlarıyla anlatılmamıştır. Çupi'nin, yalnız futbol maçlarının anlatımında değil, basketbol ve sporun hangi konusu olursa olsun, bunların anlatı-mında da usta olduğu, yazılarını yazarken seçtiği dil öğelerinden belli olmaktadır. Çupi'nin ya-zınsal dili, maç anlatımı dışındaki konularda da kendini göstermektedir.

Kaynakça

- Akkaya, C. (2008). *Küreselleşme Ve Futboldaki Dönüşüm*. ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Di-yaloglar, Sayı (1/4), 5.
- Aktaş, O. (2012). *Futbolun Romantik Çocukları*. İstanbul: Venedik Yayınları (Birinci Basım). 84, 93.
- Atalay, A. (1998). *Spor Gazeteciliği*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 51.
- Berelson, B. (1952). *Content Analysis In Communication Research*, 18.
- Çakır, H. (2007). *Gazeteciliğe Giriş*. (I. Baskı), Konya: Tablet Yayınları, 118.
- Çupi, İ. (2009). *Mağlubu Anlatmak*, Der: Karacasu, B. & Yıldırım, Y. (Birinci Baskı), İstanbul: İletişim Yayınları, 2.
- Kaya, A. Y. (2000). *Spor Basınının Kamusal Boyut ve İşlevleri*, İstanbul: İÜ İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı: X, 233.
- Moray, C. (2002). *Türk Spor Basınının Duayeni, Edebi Spor Yazarlığının Öncüsü İslam Çupi Bir Fener-bahçe Sevdalısı*. İstanbul: Ulus Gazetecilik ve Matbaacılık LTD.ŞTİ, 9.
- Özünü, Ü. (2013). "Spor Yazınında 'İslam Çupi Temelli' Futbol Eğretilmeleri", Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dilbilimi Bölümü 40. Yıl Yazıları 1972-2012, Hacettepe Üniversitesi Yayın-ları, s.227-252.
- Silkım, Ş. (Ekim 2011). *Meslekte Yetmiş Yıl Bab-ı Ali Anılarım*. İstanbul: Togan Yayınları, 56-57, 372-373.
- Şahan, H. (2001). *Türkiye'de Spor Yazarlığı ve Futbol Kamuoyu Üzerine Etkileri*. Konya: Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 66.

Extended abstract in English

Football is one of the greatest phenomena in the world that has mass audiences in the 20th and 21st centuries in Turkey and world. Sports field under hegemony field each and every day is becoming a global industry with its developing structures. Sports (soccer), media is the dominant factor of reaching the audiences. On the other hand Sports journalism is a field that connected football and media together. Which is followed by the people who shows a great interest to this field (area). Recently sports journalism and sport reporters are increasingly gaining importance. Despite this, in our country, it is impossible to come across a sports reporter who has his unique writing skills. The fact that the sports journalism language in Turkey is rough, sports writers only they behaves like the amigos of the team that they supports, because of our environment has many so called sport writers who are Former referee, football player and artist etc.

For this reason, the purpose of this paper is to reveal the development and change of sports writings in our country in the context of the writings of the professional writer Mr. İslam Çupı, who draws attention to his literary style with courtesy and grace. At the same time, it is important to remember the writer’s writing style and to present a unique work in the study area.

Articles written by the İslam Çupı in the Milliyet newspaper from 07.01.1992 to 16.01.2001, have been examined by accessing the original articles and his articles were categorized in 20 groups. In this study, Çupı's articles were analyzed by content analysis (Contingency (konulaştırma) and Digitization) method. According to Bergson, content analysis is a research technique in which the apparent content of an open communication is described objectively, systematically and quantitatively. The examination of the article's content showed that the author's articles were critical about, sport situation of that time which the author was uncomfortable with, sport press erosion in that days, the sport press becoming the prisoner of lie, the disappearance of literary style and the occupation of the industry by people who do not know about it. The reading and the analysis of 450 of author’s articles indicated that the articles of the author are more critical rather than complimentary and recommendatory. His criticism is restricted to football clubs only, from every area, from all position, from all the actors and institutions, the author criticized them all without fear.

Apart from this, it is possible to say that in all the writings he wrote about İstanbul, football, football players and sports media, he often expressed that the beauty, love, respect and understanding of the old days which could not be found at that time. It has been determined that İslam Çupı did not write adequately about the Anatolian teams, which gave more space to the Fenerbahçe, Galatasaray and Besiktas Clubs expressed as the three elders, in his articles. It is seen that among the three major clubs, he wrote the most articles about Fenerbahçe and it is also found that he did not give much place to the sport branches other than football. It is not wrong to say that Çupı, like the other writers has tendency to be the football writer rather than being the sport writer and he is trapped in the axis of called the three elders, Fenerbahçe, Galatasaray and Beşiktaş.

It has been observed that the author has a critical approach in his writings. It has been found that he writes critical articles about more people or individuals besides general team criticisms. He has commented on the mistakes he has seen from his point of view and criticized and made suggestions about the persons and institutions concerned in his writings. These criticisms are directed not only to other clubs and managers but also to the clubs and directors whom he explicitly

İlhan, E., Çelik, E. (2018). One of the first literary sports writer “Islam Çupi” and a study on sports authoring. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(1), 96-109.

---

supports. Therefore, it is possible to say that Çupi has a critical perspective and his criticisms' are impartial. As result of the analysis of his articles and examples, it is seen that the author used a literary language in his articles. The illustrations used by the writer attract everyone who is not even interested in sport or football and causes him to read the article. This is due to the ornamentation of the descriptions rather than a monotonous boring language that is used to tell about the field. Instead of writing a tedious article with simple phrases, he provides a short story for his audience. At the same time, Islam Çupi was communicated with his readers and shared his troubles. He talked about his sickness, his childhood, his longing for the old, shared his sorrows and memories. In short, he opened his heart to the reader. This reveals the sincerity of the author and the developed and close dialogue with his readers. In the light of all these, Islam Çupi is a unique and unforgettable author with the literary style in the field of sport wrting which it is heard about him today.

With his successful journalism and outstanding articles, he is an irreplaceable author who found his place in people's hearts and minds.